

CÁCH PHÂN BIỆT VÀ CHỌN MUA PHÂN BÓN ĐÚNG CHẤT LƯỢNG

Gần đây, các phương tiện thông tin đại chúng liên tục đưa tin về tình hình sản xuất và tiêu thụ phân bón giả, phân bón kém chất lượng, nhất là phân Kali và các loại phân hỗn hợp NPK. Để công tác chuẩn bị sản xuất vụ xuân năm 2014 được thuận lợi, đảm bảo đủ giống, vật tư và các điều kiện chủ yếu cho sản xuất góp phần giành vụ xuân thắng lợi, Phòng Trồng trọt - Sở Nông nghiệp & PTNT hướng dẫn bà con nông dân cách nhận biết và chọn mua một số loại phân bón như sau:

1. Phân Clo-rua Ka-li (MOP, KCl) chứa 60% K_2O : Màu sắc đặc trưng là đỏ hồng, hồng nhạt, đỏ tím và màu trắng là loại phân chứa Ka-li phổ biến nhất.

Phân Kali thật do các công ty nhập trực tiếp từ nhà sản xuất ở Nga, Bê-la-rút, Ca-na-đa, I-xra-en, Giooc-đa-ni... với số lượng lớn, chất lượng đảm bảo, đã qua kiểm tra chất lượng nhà nước, được đóng trong bao 50 kg có tên gọi thương mại là MOP, KA-LI, CLO-RUA KA-LI có hàm lượng O-xít kali tối thiểu là 60%.

Đây là loại phân phải nhập khẩu 100%, do đó khi mua hàng phải yêu cầu đại lý:

- Bán cho loại phân Ka-li thật, có hàm lượng $K_2O \geq 60\%$,
- Kiểm tra xem bao bì có đúng là hàng nhập khẩu hay không? Hàm lượng Ô-xít Ka-li (K_2O) ghi trên baobì có là 60% tối thiểu hay không? Các loại phân được đại lý bán hàng giới thiệu là phân Ka-li nhưng do các cơ sở trong nước sản xuất, trên bao bì không ghi hàm lượng K_2O chiếm 60% thì đều là hàng giả, hàng nhái. Nhiều người bán hàng muốn kiếm lợi cao đã tìm cách tái sử dụng bao bì thật của phân Clo-rua Ka-li nhưng ruột là các loại phân KNS, NKS, KN.... để đánh lừa nông dân.
- Khi mua tốt nhất nên lấy hoá đơn hoặc giấy biên nhận để có bằng chứng về sau này.

2. Phân Sun- phát Ka-li (SOP, K_2SO_4) chứa 50% K_2O : Màu trắng, ở dạng hạt nhỏ hoặc bột, cũng là loại phân phải nhập khẩu, số lượng dùng không phổ biến, dễ bị làm giả khi trộn lẫn với bột đá vôi hoặc bột vôi sống, bột đất sét trắng.

3. Phân U-rê: Có hai loại phân U-rê chính là loại hạt trong (Prilled UREA) và Hạt đục (Granular UREA), cả hai loại đều có công thức hóa học và hàm lượng ni-tơ như nhau, tối thiểu là 46%.

3.1. Phân U-rê hạt trong: là loại phổ biến nhất, dùng bón trực tiếp cho cây trồng, phân rất dễ tan, có màu trắng trong, dạng hạt tròn. Đây là loại phân rất khó làm giả, tuy nhiên đã xuất hiện loại kém chất lượng bằng cách trộn phân SA vào phân U-rê theo một tỷ lệ nhất định do phân SA rẻ hơn phân U-rê.

Đặc điểm để nhận biết là phân U-rê thật chỉ có dạng hạt tròn, còn nếu có lẫn phân SA thì các hạt phân SA có dạng tinh thể, nhiều góc cạnh. Hiện nay nước ta chỉ có 2 nhà máy sản xuất được U-rê hạt trong là Đạm Hà Bắc và Đạm Phú Mỹ, còn lại là U-rê nhập khẩu. Do đó, phân U-rê của các cơ sở sản xuất khác ở trong nước đều là hàng giả. Vì vậy, nên chọn mua 2 loại U-rê Hà Bắc và Phú Mỹ, hoặc U-rê trên bao bì có ghi rõ ràng nguồn gốc nhập khẩu.

3.2. Phân U-rê hạt đục: đây là loại phân rất tốt, do chậm tan và ít bị bay hơi hơn so với loại U-rê hạt trong nên hiệu suất sử dụng cao hơn, có thể bón trực tiếp cho cây trồng hoặc dùng làm nguyên liệu sản xuất các loại phân hỗn hợp khác như NPK. Phân có dạng hạt to, đường kính hạt 2- 4mm, cứng, màu trắng đục như sữa. Đây là loại phân phải nhập khẩu 100%, rất khó làm giả hoặc việc làm giả không đem lại lợi ích đáng kể.

4. Các loại phân đơn khác

4.1. Phân Sun-phát A-môn (SA, $(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$) có màu trắng trong hoặc trắng ngà, dạng tinh thể lấp lánh như kim cương hoặc như đường kính trắng, nhưng cỡ hạt lớn hơn, hoặc dạng hạt nhỏ, mịn. Dễ tan và tan hết trong nước, khi tan hấp thu nhiệt rất mạnh. Dùng để bón trực tiếp cho cây trồng, nhất là cây công nghiệp dài ngày, hoặc dùng làm nguyên liệu sản xuất phân hỗn hợp NPK. Đây là loại phân trong nước chưa sản xuất được, phải nhập khẩu 100%.

4.2. Phân Supe Lân: Nguồn trong nước do Công ty Supe phốt phát và hóa chất Lâm thao và Nhà máy phân lân Long Thành- công ty Phân bón miền Nam sản xuất, có dạng bột mịn, hàm lượng lân (P_2O_5 hữu hiệu) khoảng 15,5%-16%. Nguồn nhập khẩu dưới dạng bột mịn và hạt tròn, hàm lượng 16% lân hữu hiệu có màu xám và xám xanh.

4.3. Lân nung chảy: nguồn trong nước do Công ty Phân lân nung chảy Văn Điển và Công ty Cổ phần Phân lân Ninh Bình sản xuất, có dạng bột mịn và dạng mảnh. Nguồn nhập khẩu cũng có hai dạng như trên. Màu sắc đen, xanh đen hoặc xám sẫm.

5. Phân Mô-nô A-mô-ni-um Phốt-phát (MAP) có dạng hạt tròn, đường kính 1-4mm, có nhiều màu khác nhau như: nâu, xám, đen, xanh, vàng..... Chất lượng không phụ thuộc vào màu sắc. Loại phân này chủ yếu dùng làm nguyên liệu sản xuất các loại phân NPK. Đối tượng sử dụng là các cơ sở sản xuất nên có thể kiểm

tra được chất lượng hàng hóa khi mua hàng, loại phân này phải nhập khẩu 100%.

6. Phân Di A-mô-ni-um Phốt phát (DAP) có dạng hạt tròn, đường kính từ 1-4mm, có nhiều màu khác nhau, như: xanh ngọc, xanh nõn chuối, vàng, trắng ngà, xám, nâu, đen.

Phân DAP hiện nay vẫn phụ thuộc chủ yếu vào nguồn nhập khẩu, do sản xuất trong nước chưa ổn định. DAP có thể dùng để bón trực tiếp cho cây trồng hoặc dùng làm nguyên liệu sản xuất ra các loại phân NPK. Khi mua phân DAP phải kiểm tra bao bì có ghi rõ nguồn gốc nhập khẩu từ nước nào, doanh nghiệp nào nhập khẩu, hàm lượng dinh dưỡng của sản phẩm là bao nhiêu, vì tổng hàm lượng Ni-tơ và Ô-xít Phốt pho có thể nằm trong khoảng từ 60-64%, không nên chỉ vì thị hiếu màu sắc của sản phẩm mà phải trả một khoản chênh lệch giá quá lớn.

7. Đối với các loại phân chứa đạm và Ka-li như KNS, NKS, NK hay KN với hai thành phần dinh dưỡng chính là Đạm và Ka-li. Đây là loại phân chủ yếu do một số cơ sở trong nước sản xuất bằng cách phối trộn hai loại phân SA và Clo-rua Ka-li (MOP) và một số phụ gia khác như phẩm màu, bột sét đỏ...v.v.. với nhau theo một tỷ lệ nhất định mà họ đã công bố và đăng ký. Giá thành của loại phân này thường chỉ bằng khoảng 50% so với phân Clo-rua Ka-li (MOP) thật, và hàm lượng Ka-li cũng chỉ bằng 1/5 hay 1/6 so với phân Clo-rua Ka-li thật mà thôi. Loại phân này chỉ nên dùng để bón thúc đợt 1. Cần hết sức cảnh giác, tránh mua phải và tránh dùng loại phân này với mục đích bón Ka-li ở giai đoạn thúc đòng, đậu quả vào hạt để tránh những thiệt hại đối với mùa màng.

8. Đối với các loại phân hỗn hợp NPK: gồm rất nhiều loại do tỷ lệ thành phần các loại dinh dưỡng khác nhau, nhưng theo phương pháp sản xuất thì được chia ra làm 2 nhóm:

8.1. Nhóm phân khoáng trộn: được sản xuất bằng cách phối trộn các loại phân nguyên liệu chứa Đạm, Lân và Ka-li với nhau theo một tỷ lệ nhất định theo tiêu chuẩn đã công bố, tạo thành một hỗn hợp phân bón với thành phần là các hạt chứa riêng rẽ từng loại dinh dưỡng. Nhóm này có công nghệ sản xuất đơn giản, nhưng sản phẩm làm ra khó làm giả mà chỉ có thể làm kém chất lượng do người tiêu dùng có thể nhận biết bằng cảm quan từng thành phần phân bón có trong hỗn hợp (hạt đạm, hạt Ka-li, hạt Lân....)

8.2. Nhóm phân phức hợp: được sản xuất bằng cách nghiền nhỏ, trộn đều các loại nguyên liệu thành phần, sau đó tạo thành các hạt phân tổng hợp mà mỗi hạt đều chứa đủ các thành phần dinh dưỡng theo một tỷ lệ nhất định đã được công bố. Nhóm này tuy có công nghệ phức tạp, đòi hỏi đầu tư lớn, hiện đại nhưng lại dễ bị các cơ sở sản xuất nhỏ khác lợi dụng làm giả, làm nhái bằng cách ve viên các nguyên liệu rẻ tiền như đất mùn, than bùn, bột sét, bột màu... tạo thành sản phẩm

có hình dáng và màu sắc giống như hàng thật.

Nói chung, đối với các loại phân NPK rất khó phân biệt được thật - giả và xác định được mức chất lượng bằng cảm quan thông thường mà phải dựa trên kết quả phân tích của các trung tâm phân tích. Kinh nghiệm chung để mua được đúng chủng loại và chất lượng các loại phân NPK là chọn mua sản phẩm của các công ty lớn, có uy tín trên thị trường, mua tại các đại lý bán hàng chính thức của các công ty đó.

Để giúp người sản xuất có những thông tin chính xác, xin giới thiệu một số công ty sản xuất, nhập khẩu và kinh doanh lớn nhất trên thị trường phân bón nước ta theo bảng xếp hạng trong TOP 500 doanh nghiệp lớn nhất Việt Nam năm 2008 theo bảng kê dưới đây:

St t	Tên công ty	Mặt hàng sản xuất- kinh doanh chính
01	Tổng công ty Phân bón và Hóa chất Dầu khí- Công ty Cổ phần (PVFCCo)	Phân Đạm U-rê Phú Mỹ
02	Công ty CP XNK Hà Anh	Đạm U-rê nhập khẩu, U-rê Hà Bắc, U-rê Phú Mỹ, phân Ka-li (MOP,SOP), phân SA, DAP nhập khẩu, NPK Hà Anh
03	Công ty Cổ phần VINACAM	Phân U-rê nhập khẩu, MOP, DAP, SA
04	Công ty Phân bón Bình Điền	Phân NPK các loại
05	Phân bón Miền Nam	Phân Supe lân Long thành, NPK các loại
06	Công ty CP vật tư Nông sản	Phân U-rê nhập khẩu, MOP, DAP, SA
07	Công ty Supe Phốt phát và Hóa chất Lâm Thao	Phân Lân Supe Lâm Thao, Phân NPK Lâm Thao các loại
08	Công ty Phân bón Việt Nhật	Phân NPK Việt Nhật
09	Công ty CP Vật tư Kỹ thuật Nông nghiệp Cần Thơ	Phân U-rê nhập khẩu, MOP, SA, DAP
10	Công ty TNHH BACONCO	Phân NPK
11	Công ty TNHH MTV Phân Đạm và Hóa chất Hà Bắc	Phân Đạm U-rê Hà Bắc
12	Cty CP VTNN Nghệ An	Phân U-rê nhập khẩu, DAP,SA, NPK